

Rijke Haarlemse steunde Bataafse Republiek

Wie was Keetje Hodshon, rond 1800 eigenares van het op een na grootste bouwwerk in Haarlem, het huidige Hodshon Huis, waarin nu de Koninklijke Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen is gehuisvest? Het is de kernvraag gekoppeld aan een aantal subvragen, waarop Els Kloek (historica en onder meer publicist van *1001 vrouwen uit de Nederlandse geschiedenis*) en Maarten Hell (historicus en tekstschrijver) in opdracht van de genoemde maatschappij een antwoord proberen te geven.

Geen gemakkelijke opgave, want behalve een handtekening vonden zij van haar geen enkel geschreven woord en ook in archieven, documenten en de *Oprechte Haarlemsche Courant* troffen zij slechts sporadisch verwijzingen naar haar aan. Een beperkt aantal belangrijke gegevens en feiten uit haar leven zijn wel bekend. Zo weten we dat de ongetrouwde vrouw van 1768 tot 1829 leefde en op haar tweeëntwintigste een kapitaal van bijna twee miljoen gulden erfde, een bedrag dat momenteel op ruim achttien miljoen euro wordt geschat. Ook het spreekwoord 'wie het breed heeft laat het breed hangen' was op haar van toepassing, want ze liet aan het Spaarne (tegenover het huidige Teylers Museum) een stadspaleis bouwen met bijna vijftig vertrekken. Eveneens kocht zij een riant buitenverblijf in Heemstede om er tijdens de zomermaanden te vertoeven. In immaterieel opzicht was zij met donaties, schenkingen, financiële steunverleningen en vrijwillige leningen evenmin een prototype van Hollandse zuinigheid. Verder was ze doopsgezind en zoals vele religiegenoten een vurige aanhangster van de Bataafse Republiek (1795-1801).

Dat zal vermoedelijk de reden zijn geweest waarom ook het nieuwe bewind rijkelijk van haar

guldigheid mocht profiteren. Zo spekte zij niet alleen de staatskas, maar was zij bovendien een van de grootste geldschietsters toen de Fransen als schadeloosstelling voor de 'bevrijding' van ons land een astronomisch bedrag hadden geëist. Ook schonk zij eenmalig 'een zwaar Fregat van Oorlog' aan de Bataafse marine, nadat ze in een eerder stadium de Haarlemse patriotten van een paar kanonnen had voorzien. Het wekt derhalve geen verbazing, dat toen ze in de grafkelder van haar vader in de Sint-Bavo was bijgelegd, er nog maar een kwart van haar oorspronkelijke vermogen was overgebleven. Ondanks het ontbreken van een dagboek, brieven en andere persoonlijke paperassen, zijn beide auteurs erin geslaagd een mooi beeld van Keetje Hodshon te schetsen en haar enigszins te typeren. De hiaten hebben zij gevuld met contextuele informatie en naar aanleiding daarvan veronderstellingen, die mutatis mutandis ook voor haar hebben gegolden, althans dat mag

worden vermoed. Een prangende vraag was bijvoorbeeld waarom een schatrijke en voor mannen zeer aantrekkelijke 'jonckvrouw', zoals zij werd aangesproken, haar leven lang ongehuwd is gebleven. Vreesde zij het kraambed, waarin veel vrouwen stierven? Niet onwaarschijnlijk is – zij was beslist niet de enige vrouw uit de toenmalige elite zonder levenspartner – dat zij om die reden geen huwelijk wilde, want dat veronderstelde dat je kinderen diende te baren. Financieel gezien kon zij zich deze emancipatorische keuze veroorloven. En zo stellen de schrijvers verscheidene hypothesen, die waarschijnlijk ook op haar van toepassing waren. Gecomplementeerd met het prachtige geschilderde portret op de cover hebben Els Kloek en Maarten Hell in een 'biografie' Keetje Hodshon nieuw leven in geblazen, die met alle historische aanvullingen de moeite loont om te lezen, ook voor niet-Haarlemmers.

Gert Moleman

Keetje Hodshon (1768-1829). Een rijke dame in revolutietijd. *Els Kloek en Maarten Hell*, (Vantilt, Nijmegen 2017), 160 blz., € 18,50

